

על הכפר כפריין / טוביה לישנסקי

התפרסם בעיתון הקבוץ – 1942

הביאה לדפוס עופרה בריל 2005

השם מציין שני כפרים שעל חורבותיהם הוא נבנה - **חירבת אל מררת וחירבת אל בלאד**. עד שנת 1835 בערך, עיבדו את אדמת הכפר ששטחו 11.000 דונם בקירוב, שני ראשי משפחות ממשפחת ג'ברין **מאום-אל פאחם**. באותה שנה נדדו ארבעה ראשי משפחות עם משפחותיהם הקטנות מהכפר **חיריביה** שעל יד **עזה**. תחילה התיישבו משפחות אלו זמנית בכפרים **יאמון, אום אל זינת וסובאריין**. **חאדר בן עבד אל ג'אוואד** קנה את אדמת הכפר משני ראשי המשפחות **מאום-אל-פאחם**.

איתו עברו לגור למקום שבו נמצא הכפר כיום, גם שלושת המשפחות האחרות. במשך השנים הצטרפו אליהם עוד. **חאדר אל עבד** הוא אביו זקנו של **שאקר** שאנו מכירים אותו. גם כיום כאז, משפחה זו היא העשירה, החזקה ובעלת ההשפעה בכפר.

סכסוכים תמידיים היו **לחאדר אל עבד** עם אנשי **אום-אל-פאחם**. הריב היה על קרקעות וכתוצאה מזה ירו בו בהיותו בשדה ופצעוהו. כעבור זמן מה חדרה אל ביתו כנופיה של 40 איש **מאום-אל פאחם** והרגוהו בנשק קר לעיני בנו הקטן - **אסעד אל חאדר**, שמת לפני כשנה בהיותו כבן תשעים ומעלה.

(אסעד אל חאדר) בחייו נשא שמונה נשים שהעמידו לו 22 בנים ובנות. כיום, בנו הבכור הוא בן 70 ומעלה, ובן זקוניו כבן 5.

בכפר כיום 5 משפחות בעלות קרקע והשפעה והן - **בית עבד אל ג'אוואד, בית סירחאן, בית חאג' יוסיף, בית חליפה ובית המצרווה (המצריים)**.

נוסף להן (יש) עוד משפחות עניות חסרות קרקע.

מספר תושבי הכפר כ- 700 נפש. מספר בתיו כ- 120. בשנים האחרונות החלו מחוסרי בית, מתושבי הכפר, לבנות על הגבעה השנייה מערבית לכפר.

צפונית מזרחית לכפר ישנן מספר רב של מערות (ה)חצובות לפי הסגנון של קברי היהודים (כמו) במערת שיך אבריק, לדוגמא.

לפני מספר שנים הוצאו ממערה אחת שתי גלוסקמאות וסרקופגים חצובים מסלע ואלה עומדים בתור שקתות מים ליד מעין הכפר. כמו כן, נמצא כסף לא מעט, וזהב במערות האלו.

מסופר, בין הערבים, על אחד בשם **שיך עווז**, אשר מת לפני שנים עשרה שנה ופרנסתו הייתה משוד הקברים ומכירת השלל בחיפה. מספר רב של מטבעות עתיקות מתגלה מזמן לזמן בכפר והוא מעיד על קדמונות הישוב.

שני בוסתנים לכפר, האחד צפונית מערבית לכפר במרחק של שני קילומטר בערך והוא שייך למוכתר הכפר. ישנם בו עצי פרי שונים וירקות בהשקאה. במרכז הבוסתן באר בנויה ובריכה קטנה לידה. מי הבאר נשאבים על ידי גלגל וחגורת פחים. המניע - פרדה.

בוסתן שני, ויותר גדול, נטוע דרומית מערבית לכפר ושייך למשפחת **עבד אל ג'אוואד**.

הוא מצטיין בעצי תות גדולים וכמו כן בעץ אלון עֵנָף ועתיק.

על ידו נמצא מעין הנקרא **עין אל באלד**, המספק מים לצורכי הכפר. העודף ממימיו זורם ומשקה את עצי הבוסתן, והירקות הגדלים בין העצים.

עוד מעין נגלה לפני כשלוש שנים דרומית לכפר. מי המעין זורמים בתעלה הבנויה מאבנים מסותתות ומכוסה למעלה כדוגמת התעלות מתקופת היהודים בארץ. תעלה זו מוליכה, לפי הנראה, ממרחק רב עד לקרבת הכפר והיא מכוסה שכבת אדמה בגובה של שלשה וארבעה מטרים.

מחמת המריבות הבלתי פוסקות והחשש לעקירה, אין תושבי הכפר מוסיפים לנטוע עצים באדמתם.

בכפר בית ספר ובו כחמישים תלמיד. הבניין נבנה בכספי הכפר. המורה, צעיר כבן עשרים ומוצאו מחברון. בשכר נוסף של כמה גרושים, הוא נותן שעורים באנגלית למספר תלמידים.

ישנו כאן **הג'אמע** - מקום תפילה בכפר, ומשולמת משכורת לחטיב - הקורא לתפילה והמורה לדת. המשכורת משולמת גם בחיטה וחלקת קרקע לעיבוד.

שלוש חנויות קטנות בכפר מספקות צרכי מכולת שונים לאוכלוסייה. אין אטליז קבוע בכפר כדוגמת האטליזים בכפרים הגדולים, אולם ישנם קצבים השוחטים בהמה מפעם לפעם, בעיקר בהמה דלה, במרכז הכפר ובו במקום מוכרים מן הבשר לכפריים.

המוכתר מוצאו **מאיבלין**, כפר ליד עכו, ובצעירותו היה שוטר.

אחרי סכסוכים תמידיים שהיו בכפר בין המשפחות והמוכתרים, מינתה אותו הממשלה למוכתר על המקום. זה היה לפני כשמונה שנים. יש לו קירבת דם למשפחות מיוחסות ואף אשתו ממשפחת אפנדי בעכו, אולם הוא מחוסר כל השפעה ממשית בכפר.

קשרי משפחה ישנם ל**כפריין** עם כמעט כל הכפרים החשובים בכפרי הרוחה (כפרים באזור שלנו).

קיים ריב דמים בין תושבי כפריין לאנשי ריחנייה בשל מקרה רצח בזמן המאורעות.